

Начало>Парични искове>Налагане на мерки по обезпечение на искове в държавите от ЕС

Налагане на мерки по обезпечение на искове в държавите от ЕС

Чешка република

1 Какви са различните видове мерки?**Временни мерки:**

Временните мерки се използват за временно уреждане на отношения между страните, т.е. за ограничен период от време или в ситуация, в която са налице опасения, че изпълнението на съдебното решение може да бъде осуетено.

По принцип временните мерки, постановявани преди започване на производството по съществото на делото, се уреждат от член 74 и следв. от Гражданския процесуален кодекс (Закон № 99/1963 с последните му изменения), докато временните мерки, постановявани след започването на такова производство, се уреждат от член 102 от Кодекса. Специални временни мерки за определени специфични ситуации се уреждат от Закона за специалните съдебни производства (Закон № 292/2013), а именно временни мерки, уреждащи ситуацията, в която се намира малолетно или непълнолетно дете, за което не се полагат необходимите грижи (член 452 и следв.), и временни мерки, които осигуряват защита срещу домашно насилие (член 400 и следв.). С член 12 от Закон № 292/2013 се установяват и някои специални правила, допълващи общите разпоредби относно временните мерки, като тези специални правила се прилагат спрямо производствата, които попадат в обхвата на посочения закон.

Обезпечение на доказателства:

Доказателства се обезпечават, ако съществуват опасения, че събирането на доказателствата в бъдеще ще стане невъзможно или ще бъде много затруднено (напр. неправилно изпълнение на договор за покупка, чийто предмет включва бързоразвалящи се стоки, или разпит на свидетел, който е тежко болен и има опасност за живота му).

2 При какви условия могат да бъдат постановени такива мерки?**2.1 Производство****Временни мерки:**

Член 74, алинея 3 от Гражданския процесуален кодекс (Закон № 99/1963 последните му изменения) предвижда, че производствата за постановяване на временна мярка се образуват въз основа на подадена молба.

В член 12 от Закон № 292/2013 обаче се предвижда, че временна мярка може да бъде служебно разпоредена от съда, ако той има правото да образува служебно и въпросното производство (напр. производство относно грижите за малолетно или непълнолетно дете, производство във връзка с дееспособност, производство за попечителство или настойничество или производство за обявяване на отсъствие или смърт). В тези случаи съдът разпорежда временната мярка служебно.

Съдът, компетентен да постанови временната мярка, е съдът, който е компетентен да разгледа делото по същество, като изключенията от това правило са уредени в член 400 и член 453 от Закон № 292/2013.

Доказателства могат да се обезпечават:

преди началото на производството по съществото на делото, като това става въз основа на подадена молба. Компетентен е съдът, който ще бъде компетентен да разгледа делото по същество, или съдът по местонахождение на доказателствата;

доказателства могат да се обезпечават и в хода на производството, дори при липсата на искане за това.

Страните по делото следва да присъстват при обезпечаването на доказателствата, освен когато всякакво забавяне би могло да представлява риск.

Доказателствата могат да бъдат обезпечени и чрез извършване на нотариална заверка (*notářský zápis*) или документ, издаден от съдебен изпълнител (*exekutorský zápis*), ако това става в присъствието на нотариус или съдебен изпълнител или ако нотариус или съдебен изпълнител са удостоверили фактическото положение.

2.2 Основни условия

Временна мярка може да бъде разпоредена:

ако е необходимо отношенията между страните да се уредят временно;

ако съществуват опасения, че изпълнението на съдебното решение ще бъде затруднено;

за управление на временни отношения.

Оценката на това, дали е необходимо временно уреждане на отношенията между страните, зависи от обстоятелствата по конкретното дело.

Временна мярка ще бъде наложена само ако има достатъчно доказателства, че е нужно временно уреждане на правоотношенията между страните. Що се отнася до другите обстоятелства, които се отчитат при вземането на решение за разпореждане на такова временна мярка, достатъчно е да се докажат поне фактите, които са решаващи за налагането на съответното задължение посредством временната мярка.

Затрудняване на изпълнението на съдебното решение

Ако вследствие на изразените опасения, че изпълнението на съдебното решение може да бъде затруднено, бъде допусната временна мярка, правоимащата страна трябва да разполага с решение или друг инструмент, представляващ основание за **изпълнение на съдебното решение**.

Временна мярка може да бъде разпоредена само до влизането в сила на решението по същество или ако има сериозни причини, поради които правоимащата страна до този момент не е била в състояние (временно) да поиска принудително изпълнение на задължението. В същото време фактите, обосноваващи опасенията, че **изпълнението на решението** ще бъде компрометирано (главно поради поведението на длъжника), подлежат на доказване.

Молбата за временна мярка трябва да включва подробностите, посочени в член 42, параграф 4 и член 75 от Гражданския процесуален кодекс (Закон №99/1963), включително:

информация, посочваща съда, до който е адресирана молбата;

кой подава молбата и какъв случай засяга, т.е. представяне на фактите, обосноваващи искането на временна мярка;

преследваната с подаването на молбата цел, т.е. каква временна мярка иска заявителят;

датата, на която е изготвена молбата, и подписа на заявителя или представител на заявителя;

описание на факта, че за уреждане на отношенията между страните са необходими временни договорености или че са налице опасения, че принудителното изпълнение на съдебното решение ще бъде компрометирано.

Към молбата трябва да бъдат приложени всички инструменти, на които разчита заявителят.

До датата на подаване на молбата заявителят трябва да внесе депозит в размер на 10 000 CZK по своя собствена инициатива, т.е. без подкана от страна на съда; в случаите, в които се засягат отношенията между предприятия, произтичащи от търговски дейности, депозитът е 50 000 CZK.

Молбите са освободени от изискването за внасяне на депозит, ако засягат въпроси, свързани със социални помощи (напр. издръжка, заетост или обезщетение за телесна повреда). Молбата се отхвърля, ако не бъдат изпълнени изискванията по отношение на депозита.

Депозитът служи като обезпечение за иск за обезщетение за вреди или други загуби, които могат да бъдат понесени от страните или от трети страни (т.е. лица, които не са страна в производство за временни мерки), ако е разпоредена временна мярка.

Член 12, параграф 3 от Закон №292/2013 предвижда изключение от необходимостта да се внесе предвидения по закон депозит.

Обезпечение на доказателства:

Преди образуването на производство по съществото на делото, доказателствата могат да бъдат обезпечени (ако бъде предложено), в случай че е налице опасение, че събирането на доказателства в бъдеще ще бъде невъзможно или значително затруднено. Доказателства не се обезпечават, ако е очевидно, че нямат тежест в производството. Съдът отказва да приеме молба за обезпечение на доказателства, ако подозира, че заявителят е подал молбата в опит да постигне цел, различна от това да се опита да защити доказателствата (напр. за да получи информация за дейностите на друго лице, която иначе би била недостъпна).

Освен общите данни, молбата за обезпечение на доказателства трябва да включва описание на фактите, които следва да бъдат предмет на събиране на доказателства. Доказателствата, които следва да бъдат обезпечени, също трябва да бъдат специално упоменати.

3 Предмет и естество на тези мерки?

3.1 Какви видове активи могат да бъдат обект на тези мерки?

Временни мерки:

В член 76 от Гражданския процесуален кодекс се предвижда, че с временна мярка може например да се наложи на страна да плати издръжка, да внесе парична сума в съда, да постави вещ под надзора на съда, да не се разпорежда с определени вещи или права, да извършва действия, да се въздържа от действия или да позволява извършването на действия. Мярката може да е свързана с всяка вещ, притежавана от въпросната страна. Съгласно временна мярка даден съд може да наложи задължение върху лице, различно от страна в производството, когато това може да се изиска обосновано (напр. ако някой купува определена вещ, като напълно осъзнава, че я закупува от собственик, който не е изпълнил надлежно задълженията си към кредиторите).

Специални временни мерки съгласно Закон №292/2013:

Специалната временна мярка, уреждаща положението на дете съгласно член 452 и следващите, се прилага, ако за малолетно или непълнолетно дете не се полага необходимата грижа, независимо от това, дали някой има право да полага грижа за детето или не, или дали животът на детето, нормалното му развитие или други важни интереси са сериозно застрашени, или са били засегнати. Временната мярка на съда урежда положението на детето за строго необходимото време, като поставя детето в подходяща жизнена среда, както се посочва в съдебното решение. Специална временна мярка съгласно член 400 и следващите може да се налага на ответник, като от него или от нея се изисква да напусне съвместното домакинство и всичко, което се намира в непосредствена близост до него, да стои далеч и да не навлиза в съвместното домакинство, да се въздържа от влизане в контакт със заявителя или да се въздържа от преследване и упражняване на тормоз спрямо заявителя по какъвто и да е начин. Молбата трябва да съдържа описание на фактите, показващи, че съвместното съществуване на заявителя и на ответника в една къща или апартамент, в който споделят домакинството, е непоносимо за заявителя поради физическо или психическо насилие, упражнявано спрямо заявителя или друго лице, живеещо в съвместното домакинство, или описание на фактите, доказващи преследването или упражняването на тормоз спрямо заявителя.

Обезпечение на доказателства:

В молбата следва да се обясни и защо заявителят е поискал обезпечение на доказателствата. Като доказателства могат да се използват всички средства, с които се установява статутът на дадено дело, особено разпита на свидетели, експертното становище, докладите и наблюденията на органите и юридическите лица и т.н.

Едно специално средство за обезпечение на доказателства предполага обезпечението на даден доказателствен обект в случай, свързан с права на интелектуална собственост (член 78б от Гражданския процесуален кодекс (Закон № 99/1963). Лице, което е станало свидетел на нарушение на право на интелектуална собственост, има право на процесуална легитимация. Компетентният съд е регионалният съд, в рамките на чиято компетентност е бил обезпечен обектът. Могат да бъдат обезпечени следните: въпросните стоки; материали и инструменти; документи, свързани със въпросните стоки.

3.2 Какви са последиците от тези мерки?

Временни мерки:

Временната мярка е временно съдебно решение, предназначено да защитава заявителя. То се издава за защита на право на заявителя, което е било нарушено или е в риск. Когато се налага временна мярка, това не засяга правата на заявителя, които все още предстои да се уредят. То също така не е средство за решаване на предварителен въпрос. По същия начин самият факт, че е наложена временна мярка, не трябва да засяга вземането на решение от съда по съществото на делото. Дори след налагането на временна мярка, длъжникът може да продължи да се разпорежда с имуществото си, но трябва да действа в съответствие с наложената мярка.

На всекиго, който грубо възпрепятства хода на производството, по-специално като не се явява пред съда без основателна причина или като не се подчини на съдебно решение, може да бъде наложена глоба в размер до 50 000 CZK. Даден съд може да приведе в действие решение относно временна мярка, ако задължената страна не вземе под внимание решението доброволно. Наказанието за възпрепятстване на изпълнението на официално решение или принудително извеждане (от съвместно домакинство) е включено и в член 337, параграф 2 от Закон № 40/2009 от Наказателния кодекс, с който се установява простъпка за възпрепятстване на изпълнението на официално решение или принудително извеждане.

3.3 Каква е валидността на тези мерки?

Временни мерки:

Срочна временна мярка

В решение за налагане на временна мярка съдът може да определи, че мярката е с определен срок дори това да не е желанието на ищеца (молителя).

Налагане на задължение за завеждане на иск или за подаване на друга молба за образуване на производство

Съд, който разпорежда временна мярка, също изисква заявителят (ищецът) да подаде молба до съда за образуване на производство (иск) по същество в срок, определен към момента на налагане на мярката.

Дадена временна мярка остава в сила до предсрочното ѝ прекратяване или отмяната ѝ от съда.

Временна мярка се прекратява, ако заявителят не подаде молба за образуване на производство в рамките на определяния от съда срок; ако молбата по съществото на делото не е уважена; ако молбата по съществото на делото е уважена и са минали повече от 15 дни от влизането в сила на решението на съда; или ако определеният срок на временната мярка е изтекъл.

Съдът отменя временна мярка, ако причините, поради които е била наложена, вече не са налице.

В член 400 и следващите от Закон № 292/2013 се предвижда отделна временна мярка да бъде с продължителност един месец от датата, на която е влязла в сила (член 408), като този срок може да бъде удължен в зависимост от началото на производството по съществото на делото.

В член 452 и следващите от Закон № 292/2013 се предвижда отделна временна мярка да бъде с продължителност един месец от датата, на която влиза в сила (член 459), като този срок да може да бъде удължен.

Обезпечение на доказателства:

Доказателствата се обезпечават за срока, определен от съда, или възможно най-скоро. Страните могат да присъстват на обезпечението на доказателствата, но те не се ползват от правото да присъстват, ако всяко забавяне би представлявало риск. След образуването на производство по съществото на делото страните имат право да отговорят на представените доказателства и на всички събрани доказателства. Освен това страните могат да бъдат разпитвани.

4 Има ли възможност за обжалване на наложена мярка?

Временни мерки:

Решенията относно временните мерки са под формата на съдебни решения. Решение, налагащо въвеждането на временна мярка, влиза в сила при публикуването му. Ако не бъде публикувано, влиза в сила, след като бъде връчено на задължената страна. Писмено копие от временната мярка се връчва на страните в производството и на трета страна (когато задължението е възложено на тази трета страна) и, ако мярката засяга задължението да не се разпоредва с недвижимо имущество, копие се предоставя и на компетентния имотен регистър. Заповед, налагаща временна мярка, влиза в сила при нейното публикуване или връчване (член 76г от Гражданския процесуален кодекс) и представлява основание за принудително изпълнение на решение.

Допускат се и жалби срещу решения, налагащи временни мерки. Жалбите се подават в съда, който е издал оспорваното решение, но действително се разглеждат от второинстанционни съдилища, т.е. от окръжни съдилища или висши съдилища. Жалби се подават в рамките на 15 дни от получаването на писменото копие на решението.

Ако допустима жалба е подадена навреме от правоимащата страна, решението не става окончателно до окончателното произнасяне на апелативния съд по жалбата. Заповед, налагаща временна мярка, влиза в сила обаче (т.е. се следва процедура съгласно това решение) при изтичане на срока за изпълнение, който започва да тече от датата на връчване; алтернативно влиза в сила при връчването, ако не е наложено задължение за изпълнение. Съдът може да отсъди, че решение, налагащо временна мярка, е приложимо само след като решението на съда стане окончателно, освен ако това не противоречи на естеството на временната мярка или може да попречи на нейната цел.

В член 409 и член 463 от Закон 292/2013 се съдържат разпоредби относно обжалвания срещу специални временни мерки съгласно закона.

Последна актуализация: 20/08/2018

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.